

Mukachivskoho derzhavnoho universytetu. Seriya "Ekonomika". 2015 Vyp. 2 (4). Ch. 2. S. 138–143.

8. Liubitseva O.O. Rekreatsiino – turystychnе raionuvannia Luhanskoї oblasti / O.O.Liubitseva, V.V. Zaleshchik // Heohrafiia ta turizm. – 2012. – Vyp. 22. – s. 161 – 167.

9. Myshechkin H. V., Anosova O. S. Turystsko-rekreatsiinyi potentsial Donbasu: mistse u zahalnoukrainskomu masshtabi, problemy ta perspektyvy // H. V. Myshechkin, O. S. Anosova. – Visnyk DITB. – № 17. – 2013. – S. 326 – 329.

10. Ofitsiinyi sait Derzhavnoho komitetu statystyky Ukrainy [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://dpsu.gov.ua/>

11. Prohrama ekonomichnoho i sotsialnoho rozvytku Luhanskoї oblasti na 2018 rik [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: http://loga.gov.ua/oda/about/depart/economy/se_state/program

12. Sait Luhanskoї ODA [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://loga.gov.ua/>

13. Skolko deneh teriaty kurorty yz-za vooorzhennykh konfliktov. [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.thevillage.ru/village/business/cloud/162174-turizm-i-konflikty>

14. Sorokina H.O. Luhanska oblast yak turystychno pryvablyvy rehion / H.O. Sorokina // Visnyk Luhanskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka. Pedagogichni nauky. – 2010. – №22(9). – s. 177 – 187.

15. Ukaz Prezydenta Ukrainy "Pro Stratehiu staloho rozvytku "Ukraina – 2020", 2015. [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>>

Надійшла до редколегії 25.05.18

Г. Заварика, канд. геогр. наук, доц.

Восточноевропейский национальный университет имени В. Даля, Северодонецк, Украина

ВОССТАНОВЛЕНИЕ ТУРИЗМА ЛУГАНЩИНЫ В ПОСТКОНФЛИКТНЫЙ ПЕРИОД: ОБЩЕСТВЕННО-ГЕОГРАФИЧЕСКИЙ АСПЕКТ

Рассмотрены возможности восстановления туристической деятельности в Луганской области в постконфликтный период. Проанализирована география туристического потенциала исследуемой территории. Освещено современное состояние туристической отрасли, которая испытала значительное снижение деятельности в результате конфликта. Обоснованы экономические возможности развития туризма в области как варианта улучшения социально-экономической ситуации. Предложено развить наиболее перспективные виды туризма с указанием конкретных туристических дестинаций с целью формирования положительного имиджа области. Отмечена необходимость осознания и желания местных общин активизировать внутренний региональный туризм.

Ключевые слова: туризм, социально-экономическая ситуация, конфликт, постконфликтный период, туристические дестинации, имидж.

G. Zavarika, PhD Geography, Associate Professor

Volodymyr Dahl East Ukrainian National University, Severodonetsk, Ukraine

RESTORATION OF TOURISM OF LUGANSHCHINY IN THE POST-CONFLICT PERIOD: HUMAN-GEOGRAPHICAL ASPECT

The possibilities of restoration of tourist activity in Luhansk region during the post-conflict period are considered. The geography of the tourist potential of the investigated territory is analyzed. The current state of the tourism industry, which experienced a significant decline in activity as a result of the conflict, is highlighted. The economic opportunities of tourism development in the region as an option for improving the socio-economic status are substantiated. It is proposed to develop the most promising types of tourism with indication of specific tourist destinations with the purpose of forming a positive image of the region. Among the modern types of tourism, the most promising for the region are distinguished: health-improving, rural tourism (agrotourism), ecotourism, event tourism, industrial and religious tourism. It is proved that the development of tourism in the region is relevant, because it can improve the socio-economic situation. It has been established that the revival of tourism will increase local incomes, create new workplaces, develop all industries related to the production of tourism services, including social and industrial infrastructure, intensify the activities of crafts, culture, and increase the living standards of the local population. Issues of development of new attractive tourist routes that are of interest to not only residents of Lugansk region, but also other regions, will promote the formation of a positive image of the region and, accordingly, the development of domestic tourism. It is established that the tourist-recreational branch of the economy of the region, taking into account the decline of tourism activity for 2014-2015, tends to slow growth. It is revealed that during the period of 2014-2016 in general, the Lugansk region has a tendency towards a slow increase in tourist fees. It is proved that tourism today is one of the most promising branches of economic activity in the post-conflict period. The necessity of awareness and desire of local communities to intensify internal regional tourism is emphasized.

Keywords: tourism, socio-economic status, conflict, post-conflict period, tourist disintegration, image.

<http://doi.org/10.17721/1728-2721.2018.70.17>

УДК 911.3

В. Глибовець, канд. геогр. наук, асист.

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ

ГЕОГРАФІЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ УКРАЇНИ

Розглянуто поширення кримінальних правопорушень територією України в 2017 р. Розкрито тему злочинності в Україні як однієї з найважливіших проблем її подальшого розвитку як європейської держави. Акцентовано увагу на місці України в різних міжнародних рейтингах, таких як Глобальний індекс миру, Глобальний індекс тероризму тощо.

З використанням даних Державної служби статистики України складено таблицю рівня кримінальних правопорушень по областях країни. На основі аналізу таблиці виділено області, у яких злочинність у 2017 р. зросла або зменшилась порівняно з попереднім роком. Складено рейтинги областей за 2016 та 2017 рр., виконано їх порівняння між собою.

Виділено види кримінальних правопорушень, кількість яких найбільша або найменша по кожній області України. Подано ймовірні причини, які призводять до переважаючої крадіжок, а також тяжких і особливо тяжких злочинів над іншими видами злочинів у областях України. Прیدілено увагу кримінальним порушенням, пов'язаним із сутенерством. Перераховано області, у яких у 2017 р. були зафіксовані випадки сутенерства. Пораховано кількість злочинів по областях України на 1000 осіб. Виділено області з найвищою, середньою та найнижчою кількістю злочинів на 1000 жителів.

Автор наголошує на тому, що освічені люди виїжджають із країни до Європи, Канади, США, Китаю та інших країн світу, зменшуючи кількість інтелігенції, яка менше схильна до скоєння злочинів. Названо головні чинники, які визначають географічні відмінності злочинності, запропоновано заходи для запобігання зростанню кількості кримінальних правопорушень в областях України.

Ключові слова: географія злочинності, кримінальне правопорушення, Глобальний індекс миру, Глобальний індекс тероризму.

Вступ. Постановка проблеми дослідження. Злочинність існує в усіх країнах світу, але її рівень у них не однаковий. Згідно з рейтингом, складеним експертами Всесвітнього економічного форуму (за даними 2016–

2017 рр.), найбезпечнішими державами світу визнані Фінляндія, Норвегія, Оман, Ісландія і Сінгапур. Найскладніша ж криміногенна ситуація склалася в Гондурасі, Сальвадорі, Мексиці, Венесуелі та Гватемалі.

Україна опинилась на 113-й позиції в цьому списку, разом з Угандою, Тринідад і Тобаго, Боснією і Герцоговиною, а також Домініканською республікою [6].

Кожного року недержавний інститут Legatum (Лондон) публікує список найбільш благонадійних країн світу. Крім ВВП і рівня розвитку демократії, країни також оцінюються за рівнем безпеки. У результаті виходить список країн, де ймовірність піддатися будь-якому насильству або стати жертвою злочину близька до нуля. Це такі країни, як Швеція, Австрія, Швейцарія, Німеччина, Норвегія, Данія, Ісландія, Японія, Люксембург, Сінгапур. Як бачимо, це високорозвинені країни Європи, і Україна в цей перелік не входить.

Навпаки, Україна увійшла в десятку найнебезпечніших країн світу. Про це повідомляє організація Vision of Humanity, яка склала рейтинг найбезпечніших для життя країн – Global Peace Index. Індекс характеризує показники миролюбності країн світу, вимірюючи рівні насильства всередині держави та агресивності її зовнішньої політики. При складанні рейтингу Vision of Humanity враховувалися два десятки різних показників, серед яких рівень убивств, робота поліції, масові заворушення, насильницькі злочини, політична нестабільність, військові витрати, торгівля зброєю та міграція.

Перше місце в цьому рейтингу посіла Ісландія як найбільш мирна країна, друге – Данія, третє – Австрія. У першій десятці опинилися такі країни, як Нова Зеландія, Португалія, Чехія, Швейцарія, Канада, Японія та Словенія. Україна зайняла 156-те місце (усього 163) між Центральною Африкою та Суданом. На останньому місці – Сирія, далі розташувалися Південний Судан, Ірак, Афганістан, Сомалі та Ємен. Дослідники вважають, що різке зростання насильства у світі відбувається в першу чергу через конфлікти на Близькому Сході, тому найнебезпечніші країни знаходяться у Африці й на Близькому Сході [5].

Варто також зазначити, що в рейтингу рівня тероризму Global Terrorism Index 2017 Україна посідає 17-те місце після Південного Судану, Камеруну й Таїланду [9]. Усього в рейтингу 130 позицій.

Спираючись на результати цих міжнародних рейтингів, можна впевнено сказати, що дослідження географії злочинності в Україні є важливим і необхідним.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Девіантна (антисоціальна) поведінка і злочинність стали об'єктом вивчення нової географічної дисципліни, "Географії злочинності", з початку 70-х рр. ХХ ст. Були створені перші просторові моделі цього негативного явища, які враховували соціальні, історичні, економічні й навіть психологічні криміногенні чинники. Найбільшого розвитку географія злочинності як наукова дисципліна набула у США. Такий факт пояснюється як високим рівнем злочинності в цій державі, так і наявністю великої кількості наукових розробок, які потребували використання на практиці. В американській географії злочинності можна виділити такі три напрями досліджень: бігевіористський, теорію моделювання злочинності й радикальний (марксистський).

У 1971 р. був створений Комітет із запобігання злочинності та контролю над нею (входить у Раду ООН з економічних і соціальних питань) у складі 27 експертів. Раз на п'ять років скликається Конгрес ООН з попередження злочинності та поведіння з правопорушниками. У функції Комітету входять визначення політики ООН у сфері контролю над злочинністю, розробка цільових програм, надання консультативної допомоги Генеральному секретареві та спеціалізованим органам ООН, підготовка міжнародних конгресів і регіональних нарад, інформацій-

них матеріалів і проектів резолюцій щодо попередження злочинів. Періодично ООН публікує огляди про тенденції розвитку злочинності та заходи протидії їй.

Першими почали вивчати злочинність представники так званої радикальної (марксистської) географії, наприклад англо-американський географ Девід Харві та американський географ Вільям Бунге, які власне й були одними із засновників радикальної географії. "Fitzgerald: The Geography of a Revolution" [8] – це історія формування негритянського гетто Детройта, анатомія назрілого в ньому соціального вибуху, оригінальні карти якості життя в міському середовищі, написана Вільямом Бунге в 1971 р. "Соціальна справедливість і місто" ("Social Justice and the City") [10] – робота Девіда Харві, яка побачила світ у 1973 р., – присвячена міським гетто.

Становлення радикальної (марксистської) географії пов'язане з Торонтською декларацією 1974 р. У ній радикали виклали своє бачення ролі географічних досліджень у суспільних процесах. Вони опублікували кілька важливих теоретичних праць із цієї проблематики. Однак потрібно зазначити, що їх спрямованість була суто ідеологічною. Стан справ у цій сфері досліджень нині довіс безперспективність використання марксистської ідеології для об'єктивного дослідження суспільних явищ, у тому числі й злочинності. Досягнення двох інших теорій знайшли застосування як допоміжний засіб у розслідуванні серійних убивств, зґвалтувань і підпалів; географічне профілювання різних видів кримінальних порушень із застосуванням карт дрібних масштабів використовується у щоденній практиці поліцейських департаментів розвинених держав.

Німецький кримінолог Г. Й. Шнайдер географію злочинності доповнює поняттями "екологія злочинності" і "топографія злочинності". На його думку, екологія злочинності охоплює взаємодію середовища, клімату, природного ландшафту, рослинного і тваринного світу, структури будівництва, з одного боку, і людських переживань і злочинної поведінки – з іншого. Топографія ж злочинності зосереджується на аналізі місць злочину, які можуть бути всередині будівель, у квартирах, магазинах, у готелях, навіть лікарнях; вона також може охоплювати соціально-структурні перспективи місця події [7].

Усі ці методи й теорії відомі українським економіко-географам, проте їх до останнього часу практично не застосовували. Лише на початку 1990-х рр. з'явилися перші наукові дослідження територіальних аспектів поширення злочинності. Наприклад, учені О. І. Шаблій та Ф. Д. Заставний розглядали цю проблему в межах України, М. І. Білецький – у межах Львівської обл.

Мета статті. Постановка завдання. Завданнями статті є аналіз статистичного матеріалу з теми злочинності в областях України, створення рейтингу областей за рівнем кримінальних правопорушень, виявлення видів злочинної діяльності, яка переважає в тих чи інших областях країни, запропонування заходів для запобігання зростанню кількості кримінальних правопорушень в Україні. Мета статті – розкрити тему злочинності в Україні як одну з найважливіших проблем її подальшого розвитку як європейської держави.

Виклад основного матеріалу. У законодавстві України злочин (кримінальне правопорушення) – це передбачене кримінальним законом суспільно-небезпечне винне діяння (дія чи бездіяльність), вчинене суб'єктом злочину [2].

Із використанням даних Державної служби статистики України нами було складено таблицю рівня кримінальних правопорушень по областях України (табл. 1).

Таблиця 1. Рівень кримінальних правопорушень по областях України

Області України	Січень – листопад 2017 р. ¹	Рейтинг області	Січень– листопад 2016 р. ²	Рейтинг області	Відсоток, на який збільшилась/зменшилась кількість правопорушень у 2017 р. порівняно з 2016 р., %
Вінницька	14458	13	15826	14	-8,6
Волинська	10463	21	11386	20	-8,1
Дніпропетровська	44978	1	46868	2	-4
Донецька	25167	7	29067	6	-13,4
Житомирська	14373	15	16182	12	-11,2
Закарпатська	10607	20	9695	21	+9,4
Запорізька	33670	3	45407	3	-25,8
Івано-Франківська	8228	23	9642	22	-14,6
Київська	25634	6	28934	7	-11,4
Кіровоградська	17318	10	17632	11	-1,8
Луганська	10806	19	11676	18	-7,4
Львівська	27709	5	35100	5	-21
Миколаївська	16858	11	18166	10	-7,2
Одеська	33132	4	37880	4	-12,5
Полтавська	21662	8	22594	8	-4,1
Рівненська	11364	18	11587	19	-1,9
Сумська	11879	16	13988	16	-15
Тернопільська	7431	24	6968	24	+6,6
Харківська	33752	2	50268	1	-32,8
Херсонська	16287	12	14884	15	+9,4
Хмельницька	11447	17	11877	17	-3,6
Черкаська	17557	9	18206	9	-3,5
Чернівецька	9192	22	8384	23	+9,6
Чернігівська	14439	14	15861	13	-8,9
Усього по Україні	448411	-	508078	-	-11,7

Створено автором за матеріалами Державної служби статистики України [1].

З табл. 1 видно, що областями, у яких злочинність у 2017 р. зросла порівняно з попереднім роком, є Закарпатська, Тернопільська, Херсонська та Чернівецька. У всіх інших областях України рівень злочинності у 2017 р. зменшився (порівняно з 2016 р.) від 1,8 (Кіровоградська обл.) до 32,8 % (Харківська обл.).

Області з найбільшою кількістю кримінальних правопорушень у 2017 р. ті самі, що лідирували у 2016 р.: Дніпропетровська, Харківська, Запорізька, Одеська, Львівська, Київська, Донецька та Полтавська. Області із середньою кількістю кримінальних правопорушень у 2017 р. також збігаються з областями із середньою кількістю кримінальних правопорушень у 2016 р.: Черкаська, Кіровоградська, Миколаївська, Херсонська, Вінницька, Чернігівська, Житомирська та Сумська. Області з найменшою кількістю кримінальних правопорушень у 2017 та 2016 рр.: Хмельницька, Рівненська, Луганська, Закарпатська, Волинська, Чернівецька, Івано-Франківська та Тернопільська.

Рейтинг таких областей, як Запорізька (3), Львівська (5), Одеська (4), Полтавська (8), Сумська (16), Тернопільська (24), Хмельницька (17) і Черкаська (9) у 2017 р. залишився таким самим, яким був у 2016 р. (див. табл. 1).

Області, рейтинг яких зріс (тобто підвищився рівень злочинності порівняно з іншими областями) – Вінницька, Дніпропетровська, Закарпатська, Київська, Кіровоградська, Рівненська, Херсонська та Чернівецька.

Області, рейтинг яких знизився (тобто зменшився рівень злочинності порівняно з іншими областями) – Волинська, Донецька, Житомирська, Івано-Франківська, Луганська, Миколаївська, Харківська й Чернігівська.

У Вінницькій обл. у 2017 р. (січень – листопад) найбільша кількість кримінальних правопорушень була скоєна з таких видів: крадіжки (6563), тяжкі й особливо тяжкі злочини (5143), а також шахрайство (1162); найменша кількість: зґвалтування й замаху (8), втягнення неповнолітніх у злочинну діяльність (13) і вимагання (15).

У Волинській обл. у 2017 р. (січень – листопад) найбільше злочинів також припало на крадіжки (5403), тяж-

кі та особливо тяжкі злочини (4068), а найменше – на втягнення неповнолітніх у злочинну діяльність (2), зґвалтування та замаху (6), випадки вимагання (10), очевидні умисні вбивства та замаху (14), а також випадки розбою (38).

Дніпропетровська обл. у 2017 р. (січень – листопад) виділилась найбільшою кількістю крадіжок (24017) і тяжких та особливо тяжких злочинів (19900). Найменша ж кількість тут зґвалтувань і замахів (16), втягнень неповнолітніх у злочинну діяльність і випадків вимагання (по 17).

У Донецькій обл. у 2017 р. (січень – листопад) найбільше злочинів припало на крадіжки (10581) і тяжкі та особливо тяжкі злочини (9475), а найменше – на зґвалтування й замаху (13), втягнення неповнолітніх у злочинну діяльність (15) і вимагання (21).

Найбільше серед кримінальних правопорушень у 2017 р. (січень – листопад) у Житомирській обл. було скоєно крадіжок (7450) і тяжких та особливо тяжких злочинів (5963), а найменше – зґвалтувань і замахів (9), вимагання (12), а також втягнень неповнолітніх у злочинну діяльність (19).

Найбільше серед кримінальних правопорушень у 2017 р. (січень – листопад) у Закарпатській обл. було скоєно крадіжок (4040) і тяжких та особливо тяжких злочинів (3815), а найменше – зґвалтувань і замахів (7), вимагання (18), а також втягнень неповнолітніх у злочинну діяльність (19), випадків очевидного умисного вбивства та замахів (29) і випадків розбою (32).

Найбільше серед кримінальних правопорушень у 2017 р. (січень – листопад) у Запорізькій обл. було скоєно крадіжок (20773) і тяжких та особливо тяжких злочинів (12498), а найменше – зґвалтувань і замахів (12), а також втягнень неповнолітніх у злочинну діяльність (13), випадків вимагання (45).

Найбільше серед кримінальних правопорушень у 2017 р. (січень – листопад) у Івано-Франківській обл. було скоєно крадіжок (3281) і тяжких та особливо тяжких злочинів (2880), а найменше – зґвалтувань і замахів, а також втягнень неповнолітніх у злочинну діяль-

ність (по 5), випадків вимагання (13), очевидного умисного вбивства та замахів (18), випадків розбою (22), умисного тяжкого тілесного ушкодження (26).

Київська обл. у 2017 р. (січень – листопад) виділилась майже однаковою найбільшою кількістю крадіжок (11686) і тяжких та особливо тяжких злочинів (11509), найменша ж кількість злочинів припала на втягнення неповнолітніх у злочинну діяльність (9).

На Кіровоградську обл. у 2017 р. (січень – листопад) припало 10935 крадіжок і 7841 тяжких та особливо тяжких злочинів (найчисленніші злочини) і 4 зґвалтування та замаху, по 22 випадки вимагання та втягнень неповнолітніх у злочинну діяльність, 36 випадків хуліганства (найменш численні злочини).

На Луганську обл. у 2017 р. (січень – листопад) припало 4709 тяжких і особливо тяжких злочинів та 3734 крадіжки (найбільш численні злочини) і 2 зґвалтування та замаху, 6 втягнень неповнолітніх у злочинну діяльність, 38 випадків розбою (найменш численні злочини).

На Львівську обл. у 2017 р. (січень – листопад) припало 14959 крадіжок, 10105 тяжких і особливо тяжких злочинів (найбільш численні злочини) і 33 випадки очевидного умисного вбивства та замаху, 10 зґвалтувань і замахів, 7 втягнень неповнолітніх у злочинну діяльність (найменш численні злочини).

На Миколаївську обл. у 2017 р. (січень – листопад) припало 7414 крадіжок, 6431 тяжкий і особливо тяжкий злочин (найчисленніші злочини) і 8 зґвалтувань та замахів, 17 випадків вимагання, 39 випадків очевидного умисного вбивства та замахів (найменш численні злочини).

В Одеській обл. у 2017 р. (січень – листопад) відбулося 16387 тяжких і особливо тяжких злочинів, 14919 крадіжок (найбільш численні злочини) і 26 втягнень неповнолітніх у злочинну діяльність, а також 30 зґвалтувань і замахів (найменш численні злочини).

У Полтавській обл. у 2017 р. (січень – листопад) було скоєно 12247 крадіжок (найбільш численні злочини) і 8 зґвалтувань та замахів, 8 втягнень неповнолітніх у злочинну діяльність, 12 випадків вимагання (найменш численні злочини).

У Рівненській обл. у 2017 р. (січень – листопад) було скоєно 5615 крадіжок, 3860 тяжких і особливо тяжких злочинів (найчисленніші злочини) і 2 випадки вимагання, 5 втягнень неповнолітніх у злочинну діяльність, 7 зґвалтувань і замахів (найменш численні злочини).

У Сумській обл. у 2017 р. (січень – листопад) було скоєно 5532 крадіжки, 3813 тяжких і особливо тяжких злочинів (найбільш численні злочини) і 3 втягнення неповнолітніх у злочинну діяльність, 4 зґвалтування та замаху, 10 випадків вимагання (найменш численні злочини).

Найбільше серед кримінальних правопорушень Тернопільської обл. у 2017 р. (січень – листопад) крадіжок (3505), тяжких і особливо тяжких злочинів (2205), а найменше – втягнень неповнолітніх у злочинну діяльність (2), зґвалтувань і замахів (4), випадків вимагання (8), очевидного умисного вбивства та замахів (10), умисного тяжкого тілесного ушкодження (24).

Найбільше серед кримінальних правопорушень Харківської обл. у 2017 р. (січень – листопад) крадіжок (18486), тяжких і особливо тяжких злочинів (14341), а найменше – зґвалтувань і замахів (10), випадків вимагання (24), втягнень неповнолітніх у злочинну діяльність (25).

Найбільше серед кримінальних правопорушень Херсонської обл. у 2017 р. (січень – листопад) крадіжок (8206), тяжких і особливо тяжких злочинів (6429), а най-

менше – зґвалтувань і замахів, випадків вимагання (по 11), втягнень неповнолітніх у злочинну діяльність (1).

Найбільше серед кримінальних правопорушень Хмельницької обл. у 2017 р. (січень – листопад) крадіжок (5731), тяжких і особливо тяжких злочинів (4036), а найменше зґвалтувань і замахів (5), втягнень неповнолітніх у злочинну діяльність (11), випадків очевидного умисного вбивства та замахів (23).

У Черкаській обл. у 2017 р. (січень – листопад) із кримінальних правопорушень найбільша кількість припала на крадіжки (8399), тяжкі та особливо тяжкі злочини (6821), а найменша – на втягнення неповнолітніх у злочинну діяльність (4), зґвалтування й замаху (13), випадки вимагання (17).

У Чернівецькій обл. у 2017 р. (січень – листопад) із кримінальних правопорушень найбільша кількість припала на крадіжки (3780), тяжкі та особливо тяжкі злочини (2920), а найменша – на зґвалтування й замаху (3), втягнення неповнолітніх у злочинну діяльність (8), випадки вимагання й очевидного умисного вбивства та замахів (по 13), умисного тяжкого тілесного ушкодження (20), розбою (24).

У Чернігівській обл. у 2017 р. (січень – листопад) із кримінальних правопорушень найбільша кількість припала на крадіжки (7554), тяжкі й особливо тяжкі злочини (5365), а найменша – на зґвалтування та замаху (4), втягнення неповнолітніх у злочинну діяльність і випадки вимагання (по 3), випадки розбою (39).

Отже, можемо зробити висновок, що саме крадіжки, тяжкі й особливо тяжкі злочини кількісно лідирують у кожній з областей України. Причинами такої ситуації можуть бути:

1. відсутність достатньої кількості робочих місць у регіонах країни;
2. недостатня соціальна захищеність малозабезпечених верств населення та недовіра людей до влади;
3. стрімкі темпи урбанізації, які породжують диспропорції в розселенні населення територією країни – перенаселення таких міст, як Київ, Дніпро, Харків, Одеса, Львів;
4. дефіцит релігійного виховання;
5. низький рівень юридичної освіченості (люди не знають законів);
6. підвищення цін на продукти харчування;
7. висока конкуренція на ринку праці;
8. нестабільність економіки країни;
9. масовий і практично необмежений продаж алкогольних напоїв (у стані алкогольного сп'яніння люди частіше скоюють злочини);
10. політична нестабільність у країні.

Зауважимо, що у 2017 р. органами національної поліції України виявлено 371 кримінальне правопорушення, пов'язане із сутенерством. Така кількість є найбільшим показником за останні 5 років (на 59 % більше, ніж у 2016 р., коли було 220). Водночас кількість фактів утримання місць розпусти та звідництва зменшилася до 258 (у 2016 р. було 346). Протягом минулого року правоохоронними органами виявлено 159 кримінальних правопорушень (проти 154 у 2016 р.), передбачених статтю 332 (незаконне переправлення осіб через державний кордон) Кримінального кодексу України [4]. Випадки сутенерства у 2017 р. були зафіксовані в таких областях: Рівненська, Тернопільська, Івано-Франківська, Львівська, Луганська, Одеська, Волинська, Київська, Херсонська [3].

Таблиця 2. Кількість злочинів по областях України на 1000 осіб

Область	Наявне населення, осіб	Кількість злочинів на 1000 осіб	Рейтинг області
Вінницька	1578175	9,2	16
Волинська	1039050	10,1	14
Дніпропетровська	3234925	13,9	10
Донецька	4205278	6,0	20
Житомирська	1233202	11,6	12
Закарпатська	1258275	8,4	18
Запорізька	1725327	19,5	1
Івано-Франківська	1378281	6,0	20
Київська	1750649	14,6	7
Кіровоградська	958054	18,1	3
Луганська	2170257	5,0	21
Львівська	2530974	10,9	12
Миколаївська	1142822	14,7	6
Одеська	2382034	13,9	10
Полтавська	1415881	15,3	5
Рівненська	1161310	9,8	15
Сумська	1095855	10,8	13
Тернопільська	1053399	7,0	19
Харківська	2696427	12,5	11
Херсонська	1048351	15,5	4
Хмельницька	1275992	9,0	17
Черкаська	1222211	14,4	8
Чернівецька	906871	19,4	2
Чернігівська	1022110	14,1	9
Усього по Україні	42418235	10,6	-

Створено автором за матеріалами Державної служби статистики України [1].

З табл. 2 видно, що кількість злочинів на 1000 осіб по областях України варіюється від 19,1 у Запорізькій обл. (найбільший показник) до 5,0 у Луганській (найнижчий показник). До областей з найвищою кількістю злочинів на 1000 жителів потрапили: Запорізька, Чернівецька, Кіровоградська, Херсонська, Полтавська, Миколаївська, Київська. Області із середньою кількістю злочинів на 1000 осіб – це Черкаська, Чернігівська, Одеська та Дніпропетровська (мають однаковий показник 13,9), Харківська, Житомирська, Сумська й Волинська. Рівненська, Вінницька, Хмельницька, Закарпатська, Тернопільська, Луганська, Донецька та Івано-Франківська (мають однаковий показник 6,0) належать до областей з найменшою кількістю злочинів на 1000 осіб.

Безперечним фактом є той, що розумні, освічені люди, які можуть знайти роботу за кордоном, виїжджають із країни до Європи, Канади, США, Китаю та інших країн світу. У країні лишаються люди, які або мають житло і роботу, або не мають ні того, ні іншого. Саме ті верстви населення, які не мають роботи та житла, частіше за всіх скоюють злочини, оскільки людина, у якої є стабільний дохід, не піде на злочин. Інтелегентні люди менш схильні до скоєння злочинів, тому дуже важливо на державному рівні прийняти заходи, які б запобігали масовому виїзду інтелігенції з країни.

Висновки. Головні чинники, які визначають географічні відмінності злочинності, – це соціально-економічні явища і процеси. Логічно, що найбільш негативні соціально-економічні явища, такі як закриття заводів, фабрик (як наслідок – втрата громадянами робочих місць), запад і відсутність розвитку інфраструктури (різних видів необхідних населенню послуг), масовий продаж алкогольних напоїв (розповсюдження явища алкоголізму) тощо призводять до зростання злочинності. Дослідження географії кримінальних правопорушень України показали, що їх найбільша кількість зафіксована в південних та індустріальних регіонах, а найнижча – у західних областях країни. Це пов'язано з тим, що в західних областях люди більш релігійні. Відомо, що релігійні люди менше схильні до скоєння злочинів.

Отже, заходами для запобігання зростанню кількості кримінальних правопорушень можуть бути: підвищення соціальної захищеності громадян, популяризація релігійності (бесіди в школах, соціальна реклама тощо), розвиток інфраструктури сіл, пілги й дотації молодим сім'ям, які проживають у сільській місцевості, обмеження на рекламу алкогольних напоїв, підвищення юридичної освіченості громадян (соціальна реклама, спеціалізовані заняття в школах), створення нових робочих місць не тільки в містах, але й у сільській місцевості, підвищення довіри громадян до уряду: збільшення соціальних програм на доступне житло для молоді, соціальних виплат багатодітним сім'ям, інвалідам, учасникам ООС ("Операції об'єднаних сил") та їхнім сім'ям, підвищення пенсій і заробітної платні працівникам бюджетної сфери. Завдяки цим заходам громадяни зможуть почуватися більш фінансово захищеними, і кількість злочинів зменшиться.

Список використаних джерел:

1. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>
2. Кримінальний кодекс України. – Ч. 1, ст. 11.
3. Сутенерство. ZIK : Новини України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zik.ua/tag/sutenerstvo>
4. У 2017 поліція виявила 371 кримінальне правопорушення, пов'язане з сутенерством [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.unn.com.ua/uk/news/1709160-u-2017-politsiya-viyavila-371-kriminalne-pravoporushennya-povyazane-z-sutenerstvom-krischenko>
5. Україна вошла в TOP-10 самых опасных стран по уровню насилия и преступности [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://strana.ua/news/17035-ukraina-voshla-v-top-10-samyh-opasnyh-stran-v-mire.html>
6. Уровень преступности на Украине сопоставим с Угандой [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://ukraina.ru/news/20171127/1019568151.html>
7. Шнайдер Г. Й. Криминология ; пер. с нем / Г. Й. Шнайдер ; под общ. ред. Л. О. Иванова. – М., 1994
8. Bunge, Viliam. Fitzgerald: The Geography of a Revolution, 1971
9. Global Terrorism Index 2017 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://visionofhumanity.org/app/uploads/2017/11/Global-Terrorism-Index-2017.pdf>
10. Harvey, David. Social Justice and the City, 1973

References:

1. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy [Electronic resource] Access mode: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
2. Kryminalnyj kodeks Ukrainy. Ch.1, st. 11.

3. Sutenerstvo. ZIK: Novyny Ukrainy. [Electronic resource] Access mode: <https://zik.ua/tag/sutenerstvo>
4. U 2017 policiya vy'yavy'la 371 kry'minal'ne pravoporushennya, pov'yazane z sutenerstvom [Electronic resource] Access mode: <http://www.unn.com.ua/uk/news/1709160-u-2017-politsiya-viyavila-371-kriminalne-pravoporushennya-povyazane-z-sutenerstvom-krischenko>
5. Ukrayna voshla v TOP-10 samykh opasnykh stran po urovnyu nasy'ly'ya y' prestupnosti' [Electronic resource] Access mode: <https://strana.ua/news/17035-ukraina-voshla-v-top-10-samyh-opasnyh-stran-v-mire.html>

6. Uroven' prestupnosti' na Ukrayne sopostavy'm s Ugandoj [Electronic resource] Access mode: <https://ukraina.ru/news/20171127/1019568151.html>
7. Shnyder. Gans Yoakhim. Kriminologiya. Per. s nem / Pod obshch. red. L.O. Ivanova – M. 1994
8. Bunge, Viliam. Fitzgerald: The Geography of a Revolution, 1971
9. Global Terrorism Index 2017 [Electronic resource] Access mode: <http://visionofhumanity.org/app/uploads/2017/11/Global-Terrorism-Index-2017.pdf>
10. Harvey, David. Social Justice and the City, 1973

Надійшла до редколегії 15.01.18

В. Глибовец, канд. геогр. наук, асист.

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ, Україна

ГЕОГРАФИЯ УГОЛОВНЫХ ПРАВОНАРУШЕНИЙ УКРАИНЫ

Рассмотрены вопросы распространения уголовных правонарушений по территории Украины в 2017 г. Целью статьи является раскрытие темы преступности в Украине как одной из важнейших проблем дальнейшего ее развития как европейского государства. Сакцентировано внимание на месте Украины в различных международных рейтингах, таких как Глобальный индекс мира, Глобальный индекс терроризма и др.

С использованием статистических данных Государственной службы статистики Украины была составлена таблица уровня уголовных правонарушений по областям Украины. На основе анализа таблицы были выделены области, в которых преступность в 2017 г. выросла или уменьшилась по сравнению с предыдущим годом. Составлены рейтинги областей для 2016 и 2017 г., а также проведено их сравнение между собой.

Выделены виды уголовных преступлений, численность которых самая большая или самая маленькая в каждой области Украины. Представлены возможные причины, которые приводят к преобладанию краж, а также тяжких и особо тяжких преступлений над другими видами преступлений в областях Украины. Уделено внимание уголовным нарушениям, связанным с сутенерством. Перечисляются области, в которых в 2017 г. были зафиксированы случаи сутенерства.

Посчитано количество преступлений по областям Украины на 1000 человек. Выделены области с высоким, средним и низким уровнем преступлений на 1000 жителей.

Автор отмечает, что образованные люди уезжают из страны в Европу, Канаду, США, Китай и другие страны мира, уменьшая количество интеллигенции, которая менее склонна к совершению преступлений. Названы главные факторы, которые определяют географические различия преступности, и предложены меры по предотвращению роста количества уголовных преступлений в областях Украины.

Ключевые слова: география преступности, уголовное преступление, Глобальный индекс мира, Глобальный индекс терроризма.

V. Glybovets, PhD, Assistant Professor

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv, Ukraine

GEOGRAPHY OF CRIMINALITY OF UKRAINE

The article deals with the spreading of criminal offenses in Ukraine in 2017. The purpose of the article is to reveal the crime topic in Ukraine as one of the most important problems of its further development as a European state. The author focuses on the place of Ukraine in the international ratings, such as the Global Index of the World, the Global Index to terrorism etc.

Using statistical data from the State Statistics Service of Ukraine, the author has compiled a table of the level of criminal offenses by regions of Ukraine.

Basing on the analysis of the table, the areas in which the crime in 2017 grew or decreased (in comparing with the previous year) is highlighted. The rating of areas for 2017 and 2016 was compiled and compared with each other.

The article highlights the types of criminal offenses the number of which are the largest and the smallest in each area of Ukraine. The author presents the probable reasons that lead to the predominance of thefts, as well as grave and especially grave crimes over other types of crimes in the regions of Ukraine. Attention is paid to a criminal offense related to pimping. The areas in which in 2017 were recorded the cases of pimping are listed.

The author of the article counted the number of crimes in the regions of Ukraine per 1000 people. Highlighted areas with the highest, average and lowest number of crimes per 1000 inhabitants.

The author emphasizes that educated people leave the country for Europe, Canada, the United States, China and other countries, reducing the number of intellectuals who are less inclined to commit crimes. The article describes the main factors that determine the geographical differences of crime and the measures to prevent the increase of the number of criminal offenses in the regions of Ukraine is proposed.

Key words: geography of crime, criminal offense, Global Peace Index, Global Terrorism Index.

<http://doi.org/10.17721/1728-2721.2018.70.18>

УДК 911.3

О. Пендерецький, канд. техн. наук, доц.

Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу, Івано-Франківськ

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПРОМИСЛОВОГО ТУРИЗМУ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Поряд із народними промислами Закарпатської області розроблений промисловий тур у поєднанні з індустріальними та природними об'єктами, що становлять його ресурсний потенціал. Доведено, що умовою повної інформованості туристів є створення паспорта промислового туру, до якого входять екологічний, технічний і кадастровий паспорти. Тури на шахти з видобутку солі, дорогоцінних металів, сірчані кар'єри, свердловини видобутку нафти, мінеральної води, озокериту, об'єкти колишнього військового комплексу – ракетні шахти, сховища, складські приміщення, підприємства з перероблення сировини й матеріалів, народні промисли є перспективним напрямом розвитку промислового туризму на Закарпатті.

Ключові слова: промисловий туризм, об'єкти, бізнес-мандрівники, територія, кадастр, підприємства, тури.

Постановка проблеми. Специфіка розвитку промислового туризму [3] на Закарпатті полягає в тому, що поряд з народними промислами тут розбудовані індустріальні та природні об'єкти, які разом становлять ресурсний потенціал регіону. На території області значно розвинена лісова і деревообробна промисловість, виноробство, овочівництво, виробництво тютю-

ну, видобування мінеральних вод і будівельних матеріалів, прокладені міжнародні продуктопроводи ("Дружба", "Уренгой – Ужгород"), лінії електропередач ("Бурштинський енергоострів"), що є основними ресурсами промислового туризму.

В умовах реформування економічних відносин акцент робиться на розвиток пріоритетних галузей госпо-